

**ΠΡΟΣΟΜΟΙΩΣΗ ΑΠΟΛΥΤΗΡΙΩΝ ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ Γ' ΤΑΞΗΣ
ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ
ΤΕΤΑΡΤΗ 15 ΑΠΡΙΛΙΟΥ 2015
ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ: ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ
ΘΕΩΡΗΤΙΚΗΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗΣ**

ΚΕΙΜΕΝΟ

Γιώργης Παυλόπουλος, «Τά Αντικλείδια»

Ἡ Ποίηση εἶναι μιά πόρτα ἀνοιχτή.
Πολλοί κοιτάζουν μέσα χωρίς νά βλέπουν
τίποτα καί προσπερνοῦνε. Ὅμως μερικοί
κάτι βλέπουν, τὸ μάτι τους ἀρπάζει κάτι
5 καί μαγεμένοι πηγαίνουνε νά μποῦν.
Ἡ πόρτα τότε κλείνει. Χτυπᾶνε μὰ κανεῖς
δέν τοὺς ἀνοίγει. Ψάχνουνε γιὰ τὸ κλειδί.
Κανεῖς δέν ξέρει ποῖος τὸ ἔχει. Ἀκόμη
καί τῇ ζωῇ τους κάποτε χαλᾶνε μάταια
10 γυρεύοντας τὸ μυστικό νά τὴν ἀνοίξουν.
Φτιάχνουν ἀντικλείδια. Προσπαθοῦν.
Ἡ πόρτα δέν ἀνοίγει πιά. Δέν ἀνοίξε ποτέ
γιὰ ὅσους μπόρεσαν νά ἰδοῦν στὸ βάθος.
Ἴσως τὰ ποιήματα πού γράφτηκαν
15 ἀπὸ τότε πού ὑπάρχει ὁ κόσμος
εἶναι μιά ἀτέλειωτη ἀρμαθιά ἀντικλείδια
γιὰ ν' ἀνοίξουμε τὴν πόρτα τῆς Ποίησης.

Μὰ ἡ Ποίηση εἶναι μιά πόρτα ἀνοιχτή.

(*Τά Αντικλείδια*, 1988)

ΘΕΜΑΤΑ

A1. Πέντε χαρακτηριστικά της ποίησης του Γ. Παυλόπουλου είναι το καθημερινό λεξιλόγιο, οι σκηνοθετικοί χειρισμοί, η κυριαρχία των κύριων προτάσεων, το κοφτό ύφος και η συμβολική γραφή. Να δώσετε από ένα παράδειγμα (ονομαστικά) μέσα από το κείμενο για κάθε γνώρισμα.

Μονάδες 15

B1. Σύμφωνα με την Τασούλα Καραγεωργίου «Το ποίημα είναι αφήγηση ενός προσώπου-δεν ενδιαφέρει νομίζω αν ταυτίζεται ή όχι με τον ποιητή. Η αφήγηση δεν αφορά ένα συγκεκριμένο συμβάν, αλλά μια επαναλαμβανόμενη ανά τους αιώνες διαδικασία απόπειρας να παραβιασθεί η ανοιχτή πόρτα της ποίησης». Σε ποιες τεχνικές του ποιήματος αναφέρεται το παραπάνω απόσπασμα; Αφού της εντοπίσετε να τις αναπτύξετε.

Μονάδες 20

B2. Στα *Αντικλείδια* έχουμε να κάνουμε με ένα ποίημα ποιητικής στο οποίο συνδυάζεται η αίσθηση του ανικανοποίητου και του φευγαλέου, του κοντινού και του οικείου, που από φιλικό αποροσδόκτα γίνεται ακόμη και εχθρικό. Να τεκμηριώσετε τα παραπάνω, κάνοντας τις σχετικές αναφορές στο κείμενο.

Μονάδες 20

Γ1.α. Να αναπτύξετε το περιεχόμενο των στίχων «**Ἡ πόρτα δὲν ἀνοίγει πιά. Δὲν ἄνοιξε ποτέ γιὰ ὅσους μπόρεσαν νὰ ἰδοῦν στὸ βάθος.**» σε μια παράγραφο 60-80 λέξεων. (μον. 10)

β. Να απαντήσετε σε μια παράγραφο 60-80 λέξεων στο ερώτημα αν, τελικά, τα ποιήματα ταυτίζονται ή όχι με την ποίηση. (μον. 15)

Μονάδες 25

Δ1. Αφού διαβάσετε το κείμενο του Κ. Καβάφη «**Τα πλοία**», να το συγκρίνετε με «**Τὰ Ἀντικλείδια**» εντοπίζοντας τρεις ομοιότητες και δύο διαφορές στο περιεχόμενο.

Μονάδες 20

«Τα πλοία»

Από την Φαντασίαν έως εις το Χαρτί. Είναι δύσκολον πέρασμα, είναι επικίνδυνος θάλασσα. Η απόστασις φαίνεται μικρά κατά πρώτην ὄψιν, και εν τοσούτω πόσον μακρόν ταξίδι είναι, και πόσον επιζήμιον ενίοτε δια τα πλοία τα οποία το επιχειρούν.

Η πρώτη ζημία προέρχεται εκ της λίαν ευθραύστου φύσεως των εμπορευμάτων τα οποία μεταφέρουν τα πλοία. Εις τας αγοράς της Φαντασίας, τα πλείστα και τα καλύτερα πράγματα είναι κατασκευασμένα από λεπτὰς υάλους και κεράμους διαφανείς, και με ὅλην την προσοχήν του κόσμου πολλά σπάνουν εις τον δρόμον, και πολλά σπάνουν όταν τα αποβιβάζουν εις την ξηράν. Πάσα δε τοιαύτη ζημία είναι ανεπανόρθωτος, διότι είναι ἔξω λόγου να γυρίση οπίσω το πλοῖον και να παραλάβῃ πράγματα ομοιόμορφα. [...]

Ἀμα δε τη ἀφίξει εις τον λευκὸν χάρτινον λιμένα απαιτοῦνται νέαι θυσίαι πάλιν. Ἐρχονται οἱ αξιωματοῦχοι του τελωνείου και ἐξετάζουν ἐν εἶδος και σκέπτονται ἐὰν πρέπη να ἐπιτρέψουν την ἐκφόρτωσιν· ἀρνοῦνται να ἀφήσουν ἐν ἄλλο εἶδος να αποβιβασθῇ· και ἐκ τινων πραγματειῶν μόνον μικράν ποσότητα παραδέχονται. Ἐχει ο τόπος τους νόμους του. Ὅλα τα εμπορεύματα δεν ἔχουν ἐλευθέραν εἰσοδον και αὐστηρῶς ἀπαγορεύεται το λαθρεμπόριον. [...]

Θλιβερόν, θλιβερόν εἶναι ἄλλο πράγμα. Εἶναι όταν περνούν κάτω πελώρια πλοία, με κοράλλινα κοσμήματα και ἰστούς ἐξ ἐβένου, με ἀναπεπταμένας μεγάλας σημαίας λευκάς και ἐρυθράς, γεμάτα με θησαυρούς, τα οποία οὔτε πλησιάζουν καν εις τον λιμένα εἴτε διότι ὅλα τα εἶδη τα οποία φέρουν εἶναι ἀπηγορευμένα, εἴτε διότι δεν ἔχει ο λιμὴν ἀρκετὸν βάθος δια να τα δεχθῇ. Και ἐξακολουθοῦν τον δρόμον των. Οὐρίος ἄνεμος πνέει ἐπὶ των μεταξωτῶν των ἱστιῶν, ο ἥλιος υαλίζει την δόξαν της χρυσῆς των πώρας, και ἀπομακρύνονται ἡρέμως και μεγαλοπρεπῶς, ἀπομακρύνονται δια παντός ἀπὸ ἡμᾶς και ἀπὸ τον στενόχωρον λιμένα μας.

Ευτυχῶς εἶναι πολὺ σπάνια αὐτὰ τα πλοία. Μόλις δύο, τρία βλέπομεν καθ' ὅλον μας τον βίον. Τα λησμονώμεν δε ογρήγορα. Ὅσω λαμπρὰ ἦτο ἡ ὀπτασία, τόσω ταχεῖα εἶναι ἡ λήθη της. Και αφοῦ περάσουν μερικὰ ἔτη, ἐὰν καμίαν ἡμέραν - ἐνῶ καθήμεθα ἀδρανῶς βλέποντες το φῶς ἢ ἀκούοντες την σιωπὴν - τυχαίως ἐπανέλθουν εις την νοεράν μας ἀκοήν στροφαὶ τινες ἐνθουσιώδεις, δεν τας ἀναγνωρίζομεν κατ' ἀρχάς και τυραννόμεν την μνήμην μας δια να ἐνθυμηθώμεν πού ἠκούσαμεν αὐτάς πρὶν. Μετὰ πολλοῦ κόπου ἐξυπνάται ἡ παλαιὰ ἀνάμνησις και ἐνθυμώμεθα ὅτι αἱ στροφαὶ αὗται εἶναι ἀπὸ το ἄσμα το οποίον ἐφαλλον οἱ ναῦται, ωραῖοι ὡς ἥρωες της Ἰλιάδος, όταν ἐπερνούσαν τα μεγάλα, τα θεσπέσια πλοία και ἐπροχώρουν πηγαίνοντα - τις ἡξέβρει πού.

(ἀπὸ τα *Κρυμμένα Ποιήματα* 1877; - 1923, Ἰκάρος 1993)

ΟΔΗΓΙΕΣ (για τους εξεταζόμενους)

1. Στο τετράδιο να γράψετε μόνο τα προκαταρκτικά (ημερομηνία, εξεταζόμενο μάθημα). Να μην αντιγράψετε τα θέματα στο τετράδιο.
2. Να γράψετε το ονοματεπώνυμό σας στο πάνω μέρος των φωτοαντιγράφων αμέσως μόλις σας παραδοθούν. Δεν επιτρέπεται να γράψετε καμιά άλλη σημείωση. Κατά την αποχώρησή σας να παραδώσετε μαζί με το τετράδιο και τα φωτοαντίγραφα.
3. Να απαντήσετε στο τετράδιό σας σε όλα τα θέματα.
4. Να γράψετε τις απαντήσεις σας **μόνο** με μπλε ή **μόνο** με μαύρο στυλό.
5. Διάρκεια εξέτασης: Τρεις (3) ώρες μετά τη διανομή των φωτοαντιγράφων.

ΚΑΛΗ ΕΠΙΤΥΧΙΑ
ΤΕΛΟΣ ΜΗΝΥΜΑΤΟΣ